

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Jitky Zavřelové a soudců Petra Mikeše a Milana Podhrázkého v právní věci žalobců: **a) K. S. G, b) nezl. K. N. G.**, zastoupeni JUDr. Ing. Jiřím Špeldou, advokátem se sídlem Šafaříkova 666/9, Hradec Králové, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 8. 2024, čj. OAM-735/ZA-ZA11-HA10-2024, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 28. 11. 2024, čj. 32 Az 8/2024-53, o návrhu žalobců na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

t a k t o :

Kasační stížnosti **se p ř i z n á v á** odkladný účinek.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalovaný shora označeným rozhodnutím shledal žádost žalobců o udělení mezinárodní ochrany nepřipustnou podle § 10a písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), a řízení o udělení mezinárodní ochrany podle § 25 písm. i) zmíněného zákona zastavil. Proti rozhodnutí žalovaného podali žalobci žalobu, kterou Krajský soud v Hradci Králové v záhlaví uvedeným rozsudkem zamítl. Žalobci (stěžovatelé) brojí proti rozsudku krajského soudu kasační stížností. Současně navrhuji přiznání odkladného účinku.

[2] Stěžovatelé tvrdí, že pokud by Nejvyšší správní soud nepřiznal odkladný účinek kasační stížnosti, museli by stěžovatelé opustit ČR, bez ohledu na výsledek řízení o kasační stížnosti. Stěžovatel b) je nezletilý, narodil se v ČR, v zemi původu nikdy nebyl a s jeho otcem nejsou stěžovatelé v kontaktu. Možnost pokračovat v pobytu na území ČR je pro stěžovatele podstatná, protože jsou jim poskytovány základní jistoty v podobě zdravotní péče pro stěžovatele b) a bydlení. V zemi původu nemají stěžovatelé žádné zázemí. Přiznáním odkladného účinku se zabrání újmě, která by mohla vzniknout hlavně stěžovateli b), který je na matce závislý. Stěžovatelé tvrdí, že splňují podmínky pro přiznání odkladného účinku podle § 73 odst. 2 s. ř. s.

[3] Žalovaný navrhl, aby Nejvyšší správní soud návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nevyhověl. Stěžovatelé nesplňují důvody podle § 73 s. ř. s. Rozhodnutím žalovaného nebyla stěžovatelům uložena povinnost vycestovat z území ČR. Účelem řízení o udělení mezinárodní ochrany není řešení pobytového statusu, kterého se stěžovatelé

návrhem na přiznání odkladného účinku fakticky dovolávají. Přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nemůže sloužit k dočasné legalizaci jejich pobytu.

[4] Nejvyšší správní soud k návrhu předně podotýká, že kasační stížnost nemá odkladný účinek (§ 107 odst. 1 s. ř. s.), může jej však na návrh stěžovatelů přiznat za přiměřeného užití § 73 odst. 2 až 5 s. ř. s. Kromě formálního předpokladu, jímž je vznesení příslušného návrhu, je pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nutné splnění tří podmínek: (1) výkon nebo jiné právní následky musejí pro stěžovatele znamenat újmu, (2) újma musí být pro stěžovatele nepoměrně větší, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a (3) přiznání odkladného účinku nesmí být v rozporu s důležitým veřejným zájmem (usnesení rozšířeného senátu NSS z 1. 7. 2015, čj. 10 Ads 99/2014-58, č. 3270/2015 Sb. NSS, bod 24). Povinnost tvrdit a osvědčit hrozbu újmy přitom tíží stěžovatele (usnesení NSS z 29. 2. 2012, čj. 1 As 27/2012-32, nebo z 24. 9. 2015, čj. 2 As 218/2015-50). Žádost o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti musí být proto dostatečně individualizovaná a podepřená konkrétními důkazy (usnesení NSS z 30. 1. 2012, čj. 8 As 65/2011-74), přičemž stěžovatelem tvrzená a prokazovaná újma musí být závažná a reálná, nikoli pouze hypotetická a bagatelní (usnesení NSS z 3. 10. 2017, čj. 9 Afs 275/2017-20).

[5] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval tím, zda by přiznání odkladného účinku kasační stížnosti vůbec bylo způsobilé odvrátit stěžovateli tvrzenou újmu a mohlo vést k možnosti jejich (dočasného) setrvání na území ČR. V tomto ohledu je třeba zdůraznit specifickou úpravu zákona o azylu, podle jehož § 2 odst. 1 je „žadatelem o udělení mezinárodní ochrany cizinec, který podal v České republice žádost o udělení mezinárodní ochrany, o níž dosud nebylo pravomocně rozhodnuto. Postavení žadatele o udělení mezinárodní ochrany má dále cizinec po dobu běhu lhůty pro podání žaloby podle § 32 a po dobu soudního řízení o žalobě proti rozhodnutí ministerstva podle soudního řádu správního, má-li tato žaloba odkladný účinek nebo do vydání usnesení krajského soudu o nepřiznání odkladného účinku, pokud o něj cizinec požádal. ...“. Podání žaloby proti rozhodnutí žalovaného o shledání nepřipustnosti žádosti žalobců o udělení mezinárodní ochrany podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu a zastavení řízení o udělení mezinárodní ochrany podle § 25 písm. i) zmíněného zákona nemá odkladný účinek. I zde ho ovšem lze přiznat na základě (individuálně odůvodněného) návrhu podaného spolu s žalobou (§ 32 odst. 2 zákona o azylu). S ohledem na výše citovanou právní úpravu však stěžovatelům již nesvědčí postavení žadatelů o udělení mezinárodní ochrany (s nímž mj. souvisí i právo setrvat na území ČR) v době řízení před Nejvyšším správním soudem. Toto postavení na základě přiznání odkladného účinku kasační stížnosti již nelze obnovit. Jeho přiznání může vyvolat pouze právní následky stanovené v § 78b zákona o azylu. Ten upravuje pobytový režim neúspěšných žadatelů o udělení mezinárodní ochrany, kteří podali proti rozhodnutí krajského soudu kasační stížnost, protože ti v postavení žadatelů nejsou (a ani být nemohou). Jinak řečeno, cizinec v řízení o kasační stížnosti podané ve věci mezinárodní ochrany již nemá postavení žadatele o udělení mezinárodní ochrany, ale je oprávněn setrvat na území ČR, a to na základě rozhodnutí žalovaného o strpění na území dle § 78b zákona o azylu (usnesení NSS z 8. 4. 2020, čj. 5 Azs 110/2020-9). Podle daného ustanovení „*ministerstvo na žádost cizince rozhodne o jeho strpění na území na dobu nezbytně nutnou, pokud cizinec předložil náležitosti uvedené v odstavci 4. O strpění na území vydá ministerstvo cizinci potvrzení o strpění na území, ve kterém vyznačí dobu strpění na území*“ (odst. 1), přičemž cizinec je „*k žádosti o strpění na území nebo prodloužení doby strpění na území povinen a) předložit cestovní doklad,*

pokračování

je-li jeho držitelem, b) předložit doklad o včas podané kasační stížnosti s návrhem na přiznání odkladného účinku nebo při prodloužení doby strpění doklad o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti a doklad o tom, že řízení o podané kasační stížnosti dosud pravomocně neskončilo, a c) doložit adresu místa hlášeného pobytu na území“ (odst. 4).

[6] Lze tedy shrnout, že v případě přiznání odkladného účinku kasační stížnosti mohou stěžovatelé požádat, aby žalovaný rozhodl o jejich strpění na území v režimu zákona o azylu. Naopak v případě nepřiznání odkladného účinku stěžovatelé nebudou mít v průběhu řízení o kasační stížnosti pobytové oprávnění plynoucí ze zákona o azylu, tedy by de facto buď museli odcestovat, anebo na území ČR nadále pobývat neoprávněně, k čemuž stěžovatele nelze nutit prostřednictvím možnosti bránit se proti případnému rozhodnutí o správním vyhoštění (usnesení NSS z 18. 8. 2011, čj. 5 As 73/2011-100). S ohledem na výše uvedené proto Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že první podmínka pro přiznání odkladného účinku je v případě stěžovatelů splněna. Pokud by totiž kasační stížnosti nebyl odkladný účinek přiznán, není jasné, zda by stěžovatelé mohli získat jiné oprávnění pobývat na území ČR. Naopak přiznání odkladného účinku je předpokladem případného získání pobytového titulu výslovně předpokládaného zákonem o azylu (usnesení NSS z 9. 9. 2022, čj. 8 Azs 183/2022-37).

[7] Dále se Nejvyšší správní soud zabýval naplněním druhé výše vymezené podmínky, tedy zda by ztráta pobytového oprávnění, resp. nucené vycestování představovalo pro stěžovatele nepoměrně větší újmu, než jaká může přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti vzniknout jiným osobám. Stěžovatelé jako jeden z důvodů svědčících přiznání odkladného účinku uvedli věk stěžovatele b), který se narodil v roce 2022 v ČR a se zemí původu nemá žádný vztah. Vzhledem k tomu, že povinnost vycestovat by se vztahovala na oba stěžovatele, a vzhledem ke komplikacím spojeným s jejich vycestováním (stěžovatelé tvrdí, že v zemi původu nemají žádné zázemí, do kterého by se mohli vrátit), by tak samotné vycestování do země původu s ohledem na jejich zranitelné postavení znamenalo závažnou újmu, která odůvodňuje přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud totiž nezjistil (a neuvádí to ani žalovaný), že by odkladný účinek vedl k zásahu do práv třetích osob. Proto je v tomto ohledu namíste před samotným posouzením kasační stížnosti stěžovatelům umožnit setrvat na území ČR.

[8] Co se týče třetí výše vymezené podmínky pro přiznání odkladného účinku, tedy rozporu s důležitým veřejným zájmem, žalovaný ve vztahu k ní nic neuvedl, byť je to právě on, kdo by tak měl činit (usnesení Krajského soudu v Hradci Králové, čj. 52 Ca/2003-144, č. 87/2004 Sb. NSS). K otázce možného rozporu s důležitým veřejným zájmem se Nejvyšší správní soud vyjádřil již v usnesení z 19. 11. 2014, čj. 1 Azs 160/2014-25, v němž dospěl k závěru, že „pokud jde o možný rozpor s důležitým veřejným zájmem, je opět nutné poměřit na jedné straně újmu brozící stěžovateli v případě nepřiznání odkladného účinku, a na straně druhé důležité zájmy společnosti. Pro zamítnutí návrhu přitom nepostačuje pouze existence kolidujícího veřejného zájmu, jak by se mohlo zdát z doslovného výkladu § 73 odst. 2 s. ř. s. Toto ustanovení nutno vykládat ústavně konformním způsobem, a proto je třeba za pomoci testu proporcionality vážit intenzitu brozícího zásahu do základního práva svědčícího žalobci s intenzitou narušení veřejného zájmu“ (usnesení NSS z 6. 8. 2008, čj. 5 As 17/2008-131, č. 1698/2008 Sb. NSS). Nic ovšem nenasvědčuje tomu, že by přiznání odkladného účinku mělo být v rozporu s nějakým

důležitým veřejným zájmem. Samotné přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nepředstavuje dlouhodobou úpravu pobytu stěžovatelů na území ČR.

[9] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud návrhu stěžovatelů vyhověl. Přiznal tedy kasační stížnosti odkladný účinek, což je předpokladem toho, aby stěžovatelé mohli získat pobytový titul dle zákona o azylu (viz bod [6] tohoto usnesení).

[10] Zbývá doplnit, že usnesení o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti je svou podstatou rozhodnutím dočasné povahy. Nelze z něj dovozovat jakékoli závěry ohledně toho, jak bude věcně rozhodnuto o samotné kasační stížnosti (usnesení NSS z 4. 10. 2005, čj. 8 As 26/2005-76, č. 1072/2007 Sb. NSS).

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 10. ledna 2025

Jitka Zavřelová
předsedkyně senátu